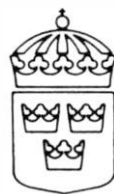

Motion till riksdagen

1988/89:Jo52

av Per-Ola Eriksson m.fl. (c, m, fp, vpk)

med anledning av prop. 1988/89:140 om reglering
av priserna på jordbruksprodukter, m.m.

Mot.
1988/89
Jo52—56

Jordbruket utgör en viktig del av näringslivet i norra Sverige och är i stora områden avgörande för möjligheterna att skapa sysselsättning och en levande landsbygd. Det är därför angeläget att statsmakterna aktivt medverkar till en jordbrukspolitik som är till gagn för jordbruket och den regionala utvecklingen.

Det norrländska jordbruket har varit föremål för utredningar och ställningstaganden i många olika sammanhang. Såväl Norrlandskommittén (DsJo 1982:7) som den stora livsmedelskommittén (SOU 1984:86) betonade Norrlandsjordbrukets betydelse för beredskapen, sysselsättningen och miljön. Även regeringens egen glesbygdsdelegation konstaterade i ett betänkande (DsI 1984:20) att det norrländska jordbruket har en viktig funktion för att åstadkomma en positiv regional utveckling. Likaså har det under kampanjen "Hela Sverige ska leva" vid åtskilliga tillfällen understrukits hur väsentligt det är med livskraftiga jordbruk. Jordbruket har även en viktig roll för att andra samhällssektorer skall kunna utvecklas.

I samband med 1985 års jordbrukspolitiska beslut fastslog riksdagen att målsättningen skulle vara att även framgent bibehålla den produktion som det norrländska jordbruket då hade. Denna mycket klara målsättning upprepade riksdagen 1988. I jordbruksutskottets betänkande 1987/88:25 fastslogs följande: "Målsättningen skall vara att åter uppnå och bibehålla 1984 års produktionsnivå enligt 1985 års livsmedelspolitiska beslut". Inget har därefter inträffat som ger anledning att frånga denna målsättning, men det krävs radikala åtgärder för att nå detta mål. Mot bakgrund av den nuvarande situationen och de senaste årens utveckling är läget mycket allvarligt för det norrländska jordbruket.

I Norrbottens län har antalet mjölkproducenter minskat mycket kraftigt. 1980 fanns det 1 084 mjölkproducenter i länet, men nu finns endast knappt 700 st. Till följd av den snabba minskningen av antalet leverantörer har också den totala mjölkproduktionen minskat. Jämfört med år 1984 då invägningen vid länets mejerier uppgick till 85,3 milj kg var invägningen 1988 endast 77,8 milj kg, vilket motsvarar en minskning med 9 procent.

Om minskningen av mjölkproduktionen fortsätter genom nedläggning av jordbruksföretag medför det stora svårigheter att upprätthålla verksamheten vid mejerier och jordbrukets förädlingsindustrier. Kostnaderna för uppsamling och förädling av mjölk kommer att öka. Detta leder direkt till

negativa sysselsättningseffekter, vilket är allvarligt eftersom situationen på arbetsmarknaden i Norrbotten redan är otillfredställande.

Mot.1988/89
Jo52

Norrlandsstödet

Det så kallade Norrlandsstödet har till uppgift att kompensera jordbruket i norra Sverige för merkostnader i produktionen i jämförelse med referensområden i de mellersta delarna av Sverige. Detta är en viktig och avgörande stödform för att jordbruket i norra Sverige skall kunna upprätthållas.

Den nuvarande ekonomiska situationen för jordbruket inger oro, vilket också får till följd att nyrekryteringen till jordbruket försåras. Ungdomarna väljer andra yrken, som ur ekonomisk synpunkt är mer fördelaktiga. Därför behövs det nu en ordentlig uppräknig av stödet. Regeringens förslag om en uppräknig med 55 milj. kr. är otillräckligt.

Områdesindelning

Området för det s.k. Norrlandsstödet är indelat i fyra olika stödområden, 1—4. Den nuvarande områdesindelningen innebär dessutom att stödområde 2 för mjölk är uppdelat på område 2a och 2b. Norr- och Västerbottens kustland utgör område 2a medan område 2b omfattar resterande del av stödområde 2. Uppdelningen trädde i kraft i juli 1985 efter förslag från den s.k. Norrlandskommittén.

Norrlandskommittén motiverade sitt förslag på följande sätt: "Prisstöd till mjölk bör dock, med hänsyn till mjölkproduktionens omfattning och utveckling i Norrbottens läns respektive Västerbottens läns kustland, utgå med ett högre belopp i dessa områden än i övriga delar av prisstödsområde 2."

I fråga om beräkningarna av prisstödet på kött betonade Norrlandskommittén att "beräkningsmetodiken är densamma som redovisats för mjölk. De faktorer som påverkar produktionskostnaden för mjölk påverkar också produktionskostnaden för kött."

Nuvarande prisstöd på kött är emellertid inom samtliga stödområden lägre än den produktionskostnadsrelation som bör gälla i förhållande till mjölkproduktion. Inom stödområde 2a för mjölk blir denna skillnad särskilt stor på grund av att områdesindelningen för mjölk och kött inte sammanfaller.

Prisstödet för mjölk i område 2a är 17 öre per kg högre än i område 2b. Då det råder stor enighet om sättet att fördela produktionskostnadsskillnader mellan mjölk och kött finns starka skäl för att indela stödområde 2 efter samma grunder som nu gäller för mjölk. Detta har bl a länsstyrelsen i Norrbottens län föreslagit.

De senaste årens utveckling av köttproduktionen inom övre Norrland är mycket nedslående. En ytterligare stimulans skulle ge omedelbar positiv effekt. Det skulle betyda ekonomisk stabilitet för köttproduktionen och skapa värdefulla arbetstillfällen och inkomster till landsbygdsbefolkningen.

Lantbrukarna har med stort intresse följt jordbruksnämndens arbete med

översyn av områdesindelningen. De känner därför en stor besvikelse över att föredragande statsråd föreslår att dessa frågor hänskjuts till den livsmedelspolitiska arbetsgruppen. Det upplevs med all rätt som att regeringen och jordbruksministern fortsätter att dra viktiga jordbruksfrågor i långbänk. En ny områdesindelning måste genomföras redan under innevarande år. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1988/89
Jo52

Jordbruket i inlandet

Utöver den förändring som ovan förordats finns det starka skäl för att överföra Haparanda och Kalix kommuner från prisstödsområde 2 till prisstödsområde 1, eftersom produktionsbetingelserna i dessa två kommuner är likartade med vad som gäller för jordbruket i närbelägna områden inom stödområde 1.

Situationen för inlandsjordbruket är särskilt allvarlig med hänsyn till dels den redan låga produktionsnivån, dels den dåliga nyrekryteringen. Produktionsminskningen inom Norr- och Västerbottens inlandskommuner inger stor oro. Den innebär ökade problem för servicen till kvarvarande jordbruksföretag och äventyrar mjölktransporterna, eftersom underlaget för olika transportlinjer blir för lågt. Dessutom får denna utveckling mycket negativa effekter för sysselsättningen, miljön och beredskapen i området. Det är mot denna bakgrund motiverat att inrätta ett särskilt prisstödsområde för inlandet med krav om att norrlandsstödet inom detta område uppräknas med 50 % i förhållande till dagens nivå. Om en sådan åtgärd inte vidtas befinner sig inlandskommunerna i Norrbotten och Västerbotten snart i en situation där all jordbruksproduktion upphört inom området. Detta skulle få mycket allvarliga konsekvenser för den regionala utvecklingen. Detta bör ges regeringen till känna.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prisstöd på kött i stödområde 2a,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett särskilt prisstödsområde för inlandskommunerna,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att överföra Haparanda och Kalix kommuner till prisstödsområde 1.

Stockholm den 9 maj 1989

Mot.1988/89
Jo52

P-O Eriksson (c)

Börje Hörnlund (c)

Britta Bjelle (fp)

Erik Holmkvist (m)

Paul Lestander (vpk)